

קונטרס

כַּפֶּרֶת עוֹנוֹת

בו יבאר, איך שייחזק כל אדם את עצמו מפל מה שעובר עליו, ויידע, שכל צער ויסורים בושות וחרפות וכו', שרק סובל — הן מעצמו והן מאחרים, הפל לכפרת עוונות.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם הָיָה הָאָדָם
יֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַבְּזִיוֹנוֹת, הַחֲרוּפִין
וְהַגְדוּפִין שֶׁאָדָם סוֹבֵל, אֲשֶׁר בְּזָה
הוּא זֹכֶה שְׂמֻכְפָּרִין עֲוֹנוֹתָיו, אִז הָיָה
מְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה. כִּי בְּזָה שְׂמֻחָרְפִין
וּמְבִזִין אֶת הָאָדָם — וְהוּא שׁוֹתֵק, בְּזָה
נִתְּכַפְּרִים כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקכט)

קוֹנְטָרַס

כַּפֶּרֶת עֲוֹנוֹת

.א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, כִּי כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם — צָרוֹת וַיְסוּרִים, קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת — הֵן מַעֲצָמָה וְכוּ', וְהֵן מֵאֲשַׁתָּךְ וְכוּ', וְהֵן
מִלְדִּיךָ וְכוּ', וְהֵן מִשְׁכַּנְיָךְ וְכוּ', וְהֵן מִחֲבַרְיָךְ וְכוּ', הַכֹּל
לְטוֹבָתְךָ, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ הַמְרַבִּים, וְאִם הָיִיתָ
יּוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַסּוֹכֵל צָרוֹת וַיְסוּרִים, קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת, מְרִירוֹת וְכוּ' — לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים וְכוּ', וְאֵיךְ שֶׁנִּגְרַמּוֹת טוֹבוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת
לְהָאָדָם, עַל-יְדֵי כָּל צַעַר וּמְכָאוֹב וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת,
וְזוֹכָה עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁנִּתְּכַפְּרִים עֲוֹנוֹתָיו, אֲזַי הִיָּה שֶׁשׁ
וְשִׁמַּח עַל כָּל צַעַר וַיְסוּרִים וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְהַלְבוּלִים

שָׂרָק עוֹבְרִים עָלָיו בְּכָל יוֹם וַיּוֹם; וּבְיוֹתֵר צָרִיף הָאָדָם
 לְשִׂמְחָה עַד מְאֹד, כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו חֲרָפוֹת וּבְזִיוֹנוֹת,
 חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין שֶׁבְנֵי אָדָם מְחַרְפִּין וּמְבַזִּין אוֹתוֹ,
 וְשׁוֹפְכִים אֶת דָּמָיו, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת מַעֲלַת
 הָאָדָם הַזֶּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', כִּי יוֹצְאִים כְּרוֹזִים בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת: אֲשֶׁרֵי הֵבֵן הַחֲבִיב, שֶׁמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 חָפֵץ בּוֹ, עַד שֶׁמִּשְׁלָם לוֹ עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל כָּל
 עוֹנוֹתָיו שֶׁחָטָא וּפָשַׁע בְּזֵה הָעוֹלָם וְכוּ', כִּי לְמַעֲלָה
 בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מְאֹד מִתְחַשְּׁבִים עִם הָאָדָם הַסּוֹבֵל
 חֲרָפוֹת וּבְזִיוֹנוֹת, בּוֹשׁוֹת, צָרוֹת וַיְסוּרִים, וְסוֹבֵל הַכֹּל
 וְשׁוֹתֵק וְדוֹמֵם, וְאֵינוֹ מְקַטְרֵג, חָס וְשָׁלוֹם, וְאֵינוֹ מְטִיחַ
 דְּבָרִים כָּל־פִּי מַעֲלָה, חָס וְשָׁלוֹם, שָׂאז אֵינוֹ זֶז בַּיּוֹם הַזֶּה,
 עַד שֶׁנִּמְחַל לוֹ כָּל מַה שֶׁחָטָא בַּיּוֹם הַזֶּה.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, רְאֵה לְדָם וְלִשְׁתֵּךְ לְכָל
 מְחַרְפֵּיךְ וּמְבַזֵּי נַפְשְׁךָ, וְאֵל תַּעֲנֶנָּה לָהֶם שׁוֹם דְּבָר, אַף
 שֶׁכּוֹאֵב לָךְ מְאֹד מְאֹד, וּבּוֹעֲרוֹת פְּנִיךָ מְרַב בּוֹשָׁה
 וְחֲרָפָה, וְנִשְׁבֵּר לְבָבְךָ כִּפְחָרְס הַנִּשְׁבֵּר מִכָּל הַצָּרוֹת
 וְהַיְסוּרִים שֶׁרָק עוֹבְרִים עָלֶיךָ, תִּדְעַ, אֶהוּבִי, אַחִי! בְּנֵי
 הַיְקָר! שְׁבֻזְכוֹת זֶה יִתְכַּפְּרוּ כָּל עוֹנוֹתֶיךָ, וְתִרְגִּיל אֶת
 עֲצֻמְךָ לֹמֵר עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ: "רְבוֹנוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, שְׁיִהְיֶה לִי זֶה לְכַפֵּרַת עוֹנוֹת".

ב.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, שְׁכַל מַה שְּׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם — הֵן מַעֲצָמָךְ וְהֵן
מִבְּעַל בְּחִירָה, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל
הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שֶׁאַתָּה סוֹבֵל, הַכֹּל בְּחֶשְׁבוֹן
צָדֶק, וְרֵאאֵה לְכָל תַּקְרָא תִּגְרַלְהָ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל
מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי בְּפִרוּשׁ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים:
(מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשַׁת תַּצֵּא): צָרִיף אָדָם לְהַחֲזִיק טוֹבָה
לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִמְן שֶׁהַיְסוּרִים בָּאִים עָלָיו, לְמַה?
כִּי הַיְסוּרִים מוֹשְׁכִים אֶת הָאָדָם לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּמַעוֹרְרִים אֶת לְבוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם; עַל־כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי
הַיָּקָר! רֵאאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ,
וְתַמְשִׁיף אֶת עֲצָמָךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ
לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שֶׁאַתָּה רְגִיל בָּהּ, הֵינּוּ בִּשְׁפַת
הָאֵם שְׁלָךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁמַּעִיק לָךְ,
כְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, מִכָּל מַה
שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ, רֵאאֵה לְהַמְשִׁיף אֶת עֲצָמָךְ רַק אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא אָב הַרְחֵמֵן, וּכְבוֹדָאֵי כּוֹנֵנוֹ הֵיא רַק
לְטוֹבָתְךָ, כְּדֵי לְמַרְק אֶת עוֹנוֹתֶיךָ הַמְרַבִּים, אֲשֶׁר אִם
הֵייתָ יוֹדֵעַ מִמָּה שֶׁאַתָּה נִפְטָר עַל־יְדֵי הַסֶּכֶל וְהַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים שֶׁאַתָּה סוֹבֵל וְכוּ', וְאֵינְךָ מְתִיאֵשׁ אֶת עֲצָמָךְ

כָּלֵל, רק אֵתָה בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ אֶת כָּל לִבְךָ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, אִזְ הֵייתָ שֶׁשׁ וְשִׂמַח עַל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהֵייתָ רוֹאֵה אֶת גְּדֹל רַחֲמָיו יִתְבַּרֵךְ, הַמְרַחֵם עָלֶיךָ, כְּאֲשֶׁר יִרְחַם הָאֵב עַל הַבֵּן, אֲשֶׁר תִּכְוֶן וּמִיד שָׂרָק עוֹשֶׂה אֵיזָה דְּבַר שְׂאִינוֹ הַגּוֹן הוּא מְעַנִּישׁ וְכוּ', שְׂאִז נִקְרָא הָאֵב — אֵב רַחֲמָן וְכוּ', וְהַבֵּן הוּא כְּמוֹ בֶּן יָחִיד וְכוּ', שֶׁתְּמִיד שָׂמִים עֵינֵיהֶם עָלָיו, וְשׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד; לָכֵן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִדַּע, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוֹנוֹת וְעִגְמַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁישׁ לָךְ, הַכֹּל לְטוֹבָתְךָ — לְמַעַן פְּרַת עוֹנוֹת, וְתִשְׂמַח מְאֹד עַל כָּל הַיִּסּוּרִים שְּׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה גְּדוּלָה כְּנֹאֵמַר לְמַעְלָה.

ג.

צָרִיךְ שְׂתִדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכָל מְשַׁגַּח בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַפְּרָטִית, וְעַל-כֵּן בְּכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי שָׁם גְּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מְסַתֵּמַר עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים, כְּדֵי לְמַרְק אֶת

פְּרַת עוֹנוֹת

קנא

עוֹנוֹתֶיךָ, וְעֲלִיךָ לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ מִתְקַן
הַצְרוֹת וְהַיְסוּרִים, הַבְּלִבּוּלִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים
עֲלֶיךָ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנָא דְבֵי אֵלֵהוּ רַבָּא, פְּרָק
י"ח): אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל צַעַר וְצַעַר שֵׁישׁ
לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל אֲנִי עִמָּהֶם, שְׁנֵאמַר: בְּצַרְתֶּם לּוֹ
צָר, הֵינּוּ כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מִסְתַּתֵּר בְּתוֹךְ כָּל צַעַר וְצַעַר
שֵׁישׁ לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּבִזָּה שְׂתַכְנִים בְּעֲצָמְךָ אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִדַּע שְׂבִתוֹךְ צְרוּתֶיךָ גַם שֵׁם אֱלוֹפּוֹ
שֶׁל עוֹלָם, בְּזָה יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אַחֲר־כֶּף
לְשַׁפֵּעַ גְּדוֹל עַד מְאֹד, כִּי כָּל עוֹנוֹתֶיךָ יִתְהַפְּכוּ לְזִכִּיּוֹת,
וְתִזְכָּה שְׂיִמְחַל לְךָ, עַל כָּל עוֹנוֹתֶיךָ שְׂחַטָּאתָ, וְזֶה
שֵׁאמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ס"ג): כָּל הַמְשַׁתֵּף
שֵׁם שָׁמַיִם בְּצַעֲרוֹ, כּוֹפְלִים לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, הֵינּוּ כְּשֵׁאָדָם
יֹדֵעַ, שְׁכָּל הַצְרוֹת וְהַיְסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עֲלָיו הִכַּל מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ נִמְתְּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹפֵל לוֹ פְּרִנְסָתוֹ וְעוֹזֵר לוֹ.

וְלִכֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ
מְאֹד מְאֹד מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, וְתִקְבַּל אֶת הַכָּל
בְּאַהֲבָה, וְתִדַּע שֶׁהוּא לְכַפֵּר עוֹנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצָּא
נְקִי, וְיִשְׁפַּע עֲלֶיךָ שִׁפְעַת גְּדוֹל בְּזָה וּבְכָא.

ד.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי כל הצרות והיסורים והרעות שעוברים על האדם, רחמנא לצלן, ברוחניות ובגשמיות, אם יסתכל באמת על התכלית האמתית, יראה שבודאי אינם רעות כלל, כי בודאי כל היסורים באים לטובתו, כדי להזכירו שישוב בתשובה, וכדי למרק עוונותיו, וכשתדע דבר זה, אז תבין ותשכיל כי היסורים הם טובות גדולות, ובכל הרעות — אם תסתכל על התכלית האמתית, אז תבין שכוונתו יתברך היא רק לטובתך, ומה שאתה מרגיש את הצער והיסורים והמכאובים, הקטנות וחלישות הדעת והמרירות, הוא רק מפני שלוקחים ממך את הדעת, כדי שתרגיש את הצער, כי באמת אם הייתה לך דעת אמתית — לידע שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אז היית מושך עצמך אליו יתברך, ועל ידי זה היית נכלל במקום שהיית נכלל וכו', וכו', והיית מרגיש את גדל הטוב שיש בהיסורים, ובזה תבין דבר נעלם ונסתר מה שנטבע בנפש האדם, כי כשיש להאדם יסורים גדולים, רחמנא לצלן, כגון כשחותכין איבר, חס ושלום, אזי עוצם עיניו בחזק, כי זה אנו רואים בחוש, כשאדם רוצה להסתכל על דבר

פְּרַת עוֹנוֹת

קנג

שָׁרְחוּק מִמְּנוֹ, אֲזִי מְצַמְצֵם אֶת עֵינָיו, עַל-כֵּן נִטְבַּע
בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם לְעֵצֶם עֵינָיו בְּשַׁעַת הַיְסוּרִים, כְּדִי לְבָרוּחַ
מֵהַיְסוּרִים וּלְבִטְלָם, עַל-יְדֵי הַסְתַּכְלוּת עַל הַתְּכַלִּית
שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב, שְׁאֵת זֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי
עֲצִימַת הָעֵינַיִם, כִּי כָּל דָּבָר שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מְאֹד,
כְּשֶׁרוֹצִים לְהַסְתַּכֵּל עָלָיו צְרִיכִים לְצַמְצֵם אֶת עֵינָיו,
וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם אֵיזָה צַעַר וּמְכָאוֹב, אֲזִי
הוּא עוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּחֻזְקָה מְאֹד, כִּי אֲזִי דִיְקָא — מְרַב
כָּאֵב, אֵינן לוֹ אֵל מִי לְפָנוֹת רַק אֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעֲצָמוֹ, אֲזִי כְּשֶׁזוֹכֶה וְהוּא מִתְעוֹרֵר מִכְּאֵבוֹ וּמִצַּעְרוֹ, אֲזִי
דִיְקָא מִתְחִיל לְהַרְגִישׁ אֶת הַטוֹב הַגָּנוּז בְּכָל הַצְּרוּת (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ה).

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ
מִכָּל הַצְּרוּת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים שֶׁאַתָּה
סוֹבֵל בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל כְּדִי לְמַרְק
עוֹנוֹתֶיךָ, וְתִקְבֵּל אֶת הַכֹּל בְּאַהֲבָה לְמַעַן פְּרַת עוֹנוֹתַי,
וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמֶּת תִּזְכֶּה שְׂיִכְפְּרוּ לְךָ כָּל עוֹנוֹתֶיךָ.

ה.

צְרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, שֶׁבְּתַקְּףָה הַצְּרוּת

וְהִדְחָקוּת, וְהַמְרִירוֹת וְהַיְסוּרִים וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת,
 שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, אַתָּה יְכוּל לְמַצֵּא הַרְחָבוֹת גְּדוּלוֹת —
 אִם תִּחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, בְּסוּד (תְּהִלִּים ד'): בְּצַר
 הַרְחַבְתָּ לִּי, הִינּוּ שָׁגַם בְּתַקְּףָהּ הַצָּרָה שְׁעוֹבְרַת עָלָיו
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, יְכוּלִים לְמַצֵּא הַרְחָבוֹת — אִם
 יִסְתַּכֵּל עַל זֶה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ה).
 וְצָרִיךְ שֶׁתִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַנִּפְלְאוֹה וְהַנּוֹרְאוֹה
 הַזֶּה — שֶׁבְּתַקְּףָהּ הַיְסוּרִים וְהַבְּלִבּוּלִים, הַחֲרוּפִין
 וְהַגְּדוּפִין, שֶׁמְחַרְפִּין וּמְגַדְפִּין אוֹתְךָ, וְשׁוֹפְכִים אֶת דָּמְךָ
 כַּמַּיִם, וּמְדַבְּרִים עָלֶיךָ כֹּל דְּבַר אָסוּר, וַיֵּשׁ לְךָ יְסוּרִים
 רַבִּים — הֵן מֵאֲשֶׁתְּךָ וּילְדֶיךָ, וְהֵן מִשְׁכֵּנֶיךָ וְחַבְרֶיךָ, וְהֵן
 מְכַל הָעוֹלָם — שְׁמוּצִיאִים שֵׁם רַע עָלֶיךָ, רְאוּה לְמַצֵּא
 בְּתַקְּףָהּ הַצָּרָה הַמְרָה הַזֹּאת — הַרְחָבָה, כִּי בּוֹדֵאי כְּוַנְתּוֹ
 יִתְבַּרֵךְ הֵיא רַק לְטוֹבָה, כְּדֵי לְמַרְק עֲוֹנוֹתֶיךָ הַמְרַבִּים
 שֶׁחֲטָאתָ כָּל-כֶּף לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִקְבַּל הַכֹּל לְכַפֶּרֶת
 עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַלְמוּד שֶׁל מְצִיאַת הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ
 הַצָּרוֹת, מֵה שֶׁמֵּאֵד הַזֵּהִירְנוּ רַבְּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, עַל
 זֶה בְּיוֹתֵר, וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי,
 תַּעֲנִית, פָּרָק ב', הֶלְכָה ט'): אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא — כָּל צָרָה שֶׁהִיִּיתִי נִכְנָס לָהּ, אַתָּה הֵיִיתָ מְרַחֵבָהּ
 לִי, נִכְנַסְתִּי לְצָרְתָהּ שֶׁל בֵּית שֶׁבַע, נִתְּתָ לִי אֶת שְׁלֹמֹה,
 נִכְנַסְתִּי לְצָרְתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּתָ לִי אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

וְכוֹי, עֵינַי שָׁם, הֵינּוּ כִּי זֶה הֵיטָה דְרָכּוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ,
עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, שֶׁבְּתוֹךְ מָה שֶׁרָק עָבַר עָלָיו בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ
— כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוֹי, כָּל מִינֵי מְרִירוֹת וְעִגְמַת
נֶפֶשׁ וְכוֹי, בְּזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים, שֶׁשָּׁפְכוּ אֶת דָּמֵי
הַלְּצִים שֶׁבְּדוֹרוֹ, הוּא מֵצֵא הַרְחָבָה בְּתוֹךְ צָרוֹתָיו.

וְעַל-כֵּן, רָאָה, אֱהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר, לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמָּךְ
בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל הָרַע שֶׁיֵּשׁ בְּךָ
— שֶׁאַתָּה נִכְשָׁל בְּכָל פַּעַם בְּעִבְרוֹת וְחַטָּאִים, רַחֲמָנָא
לְצַלָּן, רַק הַרְגַּל אֶת עֲצֻמָּךְ לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה
רְגִיל לְהַתּוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מָה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה
וְכוֹי, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוֹי, וְעַל-יְדֵי-זֶה תוּכַל
לְקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּהַרְחָבָה וּבְלֵב רָחֵב, וְלֹא תִהְיֶה
שָׁבוֹר מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, וְיִהְיֶה לְךָ עוֹד כַּחוֹת
עֲצוּמִים לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אַחֲרֵים תָּמִיד.

.1

צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, אֱהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
אֵין שׁוֹם תְּכָלִית אַחֵר, רַק לְבָרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְלִהְפֹּךְ אֶת פָּנָיו מִהָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי, וְלִהְמַשִּׁיךְ אֶת
עֲצֻמוֹ רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַל-אֵף שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מְרִירוֹת

ויִסוּרִים, קִטְנוֹת וְדִינִים, בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים
 וּמִכְאוּבִים רַבִּים וְכוּ', מִחֲלֶקֶת וְקִטְרוּגִים וְכוּ', וּמִדְּבָרִים
 עָלָיו כָּל דְּבַר אֲסוּר וְכוּ', כְּנֶגֶד זֶה אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת,
 רַק לְבָרַח לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְפֹּךְ אֶת פְּנֵיו מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה לְגַמְרֵי, וְאִז דִּיקָא יִזְכֶּה לְרֵאוֹת יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ
 שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְרוּשְׁלָמִי, תַעֲנִית, פָּרָק א', הִלְכָה
 א') : אֲבוֹתֵינוּ נִגְאָלוּ מִמְצָרִים מְתוֹךְ צָרָה דִיקָא, וְכֵן
 אָמְרוּ (דְּבָרִים, רַבָּה, פָּרָק י"ד) : אֵף לְעֵתִיד לָבוֹא יִשְׂרָאֵל
 אֵינָן נִגְאָלִין, אֲלָא מְתוֹךְ צָרָה, וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוּשִׁים (מְדַרְשׁ שַׁחַר טוֹב, תְּהִלִּים כ') : כִּף אָמַר הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל : אִם רְאִיתֶם שֶׁהַצְרוֹת מְכֻסּוֹת
 אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אַתֶּם נִגְאָלִין, כִּי מְתוֹךְ צָרָה רְנוּחָה,
 שְׁנֵאֲמַר : וְעַת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמָּנָה יוֹשַׁע, עֵין שָׁם,
 כִּי דִיקָא בְּשַׁעָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שְׁעוֹבֵר —
 מְרִירוֹת וְיִסוּרִים, דִּינִים וְקִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת,
 בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים וְכוּ' וְכוּ', וְכֻלָּם רוֹדְפִים אוֹתוֹ,
 רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהוּא בּוֹרַח רַק אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרֵשׁ אֶת
 כָּל שִׁיחָתוֹ וְכֹל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, יִידַע שְׁאִז
 דִּיקָא יִרְאֶה יְשׁוּעָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, אִם רַק
 יַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וְלֹא יִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי דִיקָא אִז
 בְּשַׁעָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שְׁעוֹבֵר בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הוּא נִמְצָא בְּסִכְנָה גְדוֹלָה שְׁלֹא יִתְעַקֵּם

לִבְכוּ, וְלֹא תִתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ, וְלֹא תִפֹּל רוּחוֹ, כִּי דִיקָא
 בַּעַת צָרָה הָאָדָם נִמְצָא בְּסִכְנָה גְדוֹלָה שְׁלֵא יִתְרַחֵק
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, מִרַב הַסֵּתֵר פָּנִים, וְעַל-כֵּן
 דִּיקָא אֲזִי בְקִטְנוּתוֹ וִירִידָתוֹ וּבְתוֹךְ צָרָתוֹ וְיִסּוּרָיו
 וּמְרִירוֹתוֹ — אִם רַק מִחֲזִיק מַעֲמָד וּבוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וּמִפְּנֵה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מְזֵה הָעוֹלָם, וּמִסְתַּכֵּל רַק אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי דִיקָא יִרְאֶה יְשׁוּעָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד,
 שֶׁתִּתְגַּלֶּה לוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלְאָה
 מְאֹד, וַיֵּאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּשֶׁמֶשׁ בַּצְּהָרִים, וַיִּפְתַּחוּ
 לוֹ כָּל שַׁעְרֵי הַשָּׁמַיִם, וַיִּהְיֶה עֵיל בְּלֹא בָר, הֵינּוּ שֵׁיכְנִס
 תָּמִיד בְּלֹא רְשׁוּת, כִּי אָדָם כְּזֶה אַחֲרֵי רְדִיפוֹת וְקִטְנוּת
 וְיִסּוּרִים, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין כְּאֵלוֹ, אִם הוּא מִחֲזִיק מַעֲמָד,
 אֲזִי דִיקָא זוֹכֶה שְׁנוֹתָיִם לוֹ דְּבַר זֶה בְּמִתְנָה — שְׁיִוְכַל
 תָּמִיד לְהַכְנִס בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ בְּלֵי רְשׁוּת; אֲשֶׁרֵי מִי
 שֶׁמִּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר, רַק כָּל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, תַּכְּף-וּמִיד יִהְיֶה
 רְגִיל לוֹמֵר, שְׁזֵה בָּא לִי לְמַעַן כַּפֶּרֶת עוֹנוֹת.

.ז.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיֵּקָר, שְׁכַל מֵה שְׁאַתָּה
 סוֹכַל — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קִטְנוּת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת,

בזיונות ושפיכות דמים מילדיך, זה בא לך מחמת שפגמת במחשבתך וכו', וכל מה שאתה סובל מרירות ויסורים, חרופין וגדופין, צרות ובלבולים מאשתך, זה בא לך מחמת שפגמת בדבורך וכו', וכל מה שאתה סובל רדיפות ומחלקת וקטרוגים מבני אדם השכנים והקרובים, שמדברים עליך כל דבר אסור וכו', זה בא לך מחמת שפגמת במעשיך וכו'.

ועל-כן בשעה שעוברים עליך קטנות וצרות ויסורים, בזיונות ושפיכות דמים, מרירות דמרירות וכו' — מאשתך וילדיך ומבני אדם, עליך לשוב בתשובה שלמה על פגם מחשבה, דבור, ומעשה, שפגמת בהם, ותקבל על עצמך מהיום והלאה לשמר מאד לקדש את מחשבתך ודבורך ומעשיך, ואז תראה שהכל ימתק ממך, כי הקדוש ברוך הוא אב הרחמן, וחפץ חסד, ורוצה רק להיטיב עמך, ועל-כן משלם לך תכף ומיד כמעשיך, באפן שתדע על מה לשוב; אם יש לך יסורים מילדיך, וממרים את חייך וכו', עליך לשוב תכף ומיד על פגם המחשבה, שפגמת בהרהורים רעים ובמחשבות זרות וברעיונות מגנים, רחמנא לצלן, ואם יש לך יסורים מאשתך שמצערת אותך וכו', עליך לשוב תכף ומיד על פגם הדבור, שהרבית לדבר עמה

דְּבָרִים בְּטָלִים, וְנִבְלָתָ אֶת פִּיךָ, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְאִם יֵשׁ לְךָ יִסּוּרִים מִבְּנֵי אָדָם, שְׁמַחְרַפִּין וּמְגַדְפִין אוֹתְךָ, וְשׁוֹפְכִים אֶת דְּמָךְ, וּמְדַבְּרִים עֲלֶיךָ כָּל דְּבַר אָסוּר, דְּבָרִים אֲשֶׁר אֵין בְּךָ וְכוּ', עֲלֶיךָ לְשׁוּב תִּכְרַךְ וּמְיָד עַל פְּגָם מַעֲשֶׂיךָ, שְׁקַלְקַלְתָּ וְעַשִׂיתָ מַעֲשִׂים, אֲשֶׁר לֹא יַעֲשׂוּ, רַחֲמָנָא לְצַלְן.

וּבְזֶה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, שְׁתָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל פְּגָמֶיךָ שְׁפָגַמְתָּ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, וְתִקְבַּל עַל עֲצָמְךָ לְטוֹבָה כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ מֵהֶם, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְתִהְיֶה סְבָלָן גָּדוֹל, וְלֹא תִצָּא לְרִיב עִמָּהֶם כָּלָל, אִזּוּ דִּיקָא יִמְחַל לְךָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִתְבַטְּלוּ כָּל הַצְּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַדְּחֻקוֹת וְהַמְרִירוֹת, הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים, שְׁיֵשׁ לְךָ מִלְּדִידֶיךָ וּמֵאֲשֶׁתְּךָ וּמִבְּנֵי אָדָם, וְהַכֹּל כְּלֹא יִהְיֶה, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְחַל לְךָ.

הַעֲקָר רְאֵה לְהִיּוֹת סְבָלָן גָּדוֹל עַד מְאֹד, וְלֹא לְצִאֵת לְרִיב עִם יְלָדֶיךָ, אוֹ עִם אֲשֶׁתְּךָ, אוֹ עִם בְּנֵי אָדָם, רַק לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתִשׁוּבָה אֱמֵתִית, וְלִידַע שֶׁכֹּל מֵהַ שְׁסוּבָל מֵהֶם, הוּא בְּשִׁבִיל עוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים, וּבְזֶה שְׁשׁוֹתֵק לָהֶם, וְרַק בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְתוּדָה עַל כָּל מַעֲשָׂיו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, הַצְּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים בְּעֲצָמָם שְׁסוּבָל,

יְהִי לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וְלֹא יִזוּז מִשָּׁם עַד שְׂמִיחָל לּוֹ
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁר־י מִי שֶׁהוּא סִבְלָן, וּמְכִיר אֶת
מְקוֹמוֹ, וַיִּודַע אֶת פְּגָמֵי וּמַעֲשָׂיו שֶׁקִּלְקַל בְּמַחֲשָׁבָה,
דְּבוּר, וּמַעֲשָׂה, וְלֹא יוֹצֵא לְרִיב עִם שׁוֹם בְּרִיָּה, שְׂאֵז
בְּוִדְאֵי יִזְכָּה לְרַב טוֹב הַצָּפוֹן וְהַגְּנוּז.

ח.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, שְׁכָל מַה
שְׂמַדְבָּרִים עָלֶיךָ וּמַצְעָרִים אוֹתְךָ, וְשׁוֹפְכִים דָּמָךְ כַּמַּיִם,
מְכָל זֶה תִּצְאָנָה לָךְ רַק טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, וּבְכַפְרֵטִיּוֹת אִם
יִתְחִילוּ גַם אוֹהֲבֶיךָ וְרַעֲיֶיךָ לְדַבֵּר עָלֶיךָ, תִּצְאָנָה לָךְ מִזֶּה
רַק טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, וּכְעֵין שְׂפֶתֶב רַבְּנוֹ, זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה
(סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן נ"ג): כְּשֵׁשׁ לְאָדָם
שׁוֹנְאִים, וְאַחֲר־כֵּן קָם עָלָיו אִישׁ אֶחָד מֵרַעֲיוֹ וְאֲנָשָׁיו
גַם הוּא לְחַלֵּק עָלָיו, הוּא סִימָן שְׂבַעֲלֵי הַמַּחֲלָקֶת שְׁלוֹ
יְהִי נִכְשָׁלִים וְנוֹפְלִים, עֵין שָׁם, וּמְכָל שְׁכָן כְּשֶׁקָּמִים
עָלָיו הַרְבֵּה מֵרַעֲיוֹ וּמֵאֲנָשָׁיו, וְגַם הֵם מִתְחִילִים לְחַלֵּק
עָלָיו, בְּוִדְאֵי הוּא סִימָן מִבְּהֶק שְׂבַעֲלֵי הַמַּחֲלָקֶת שְׁלוֹ
יְהִי נִכְשָׁלִים, וַיִּפְלוּ בְּאֵין תְּקוּמָה, וְהוּא יִתְנַשֵּׂא עַד
לְרֹאשׁ, וַיַּעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וַיִּזְכָּה
לְהַשִּׁיג הַשָּׁגוֹת אֱלֻקוֹת בְּמַדְרָגָה גְּבוּהָה עַד מְאֹד, כִּי כָּל

מה שְׁמֵשְׁבָרִים וּמְבַטְלִים וּמְדַכְּאִים אֶת הָאָדָם, וְהוּא בֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן עוֹלָה מְעֵלָה מְעֵלָה וְכוּ', וְנִפְתָּחִים לְפָנָיו שְׁעָרֵי הַחֲכֵמָה וְהַשְּׂכָל וְכוּ', וְזוֹכָה לְהַכְנִס בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּמֵרָאִים לוֹ מֵרְאוֹת וְחַזְיוֹנוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים עַד מְאֹד.

וְעַל-כֵּן, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ מְאֹד מְאֹד, וּמְכַל מֵה שְׁמֵדְבָרִים עָלֶיךָ וְכוּ', וּמְכַל הַחֲרוּפִים וְהַגְדוּפִים שְׁמַחְרָפִים וּמְגַדְפִים אוֹתְךָ וְכוּ', הַרְגֵל אֶת עֲצָמֶךָ לְבָרוּחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפֹּר אֶת כָּל לִבֶּךָ וְכָל נַפְשֶׁךָ רַק לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ מִבֵּין אוֹתְךָ, וְסִבַּל, סִבַּל! כָּל הַבָּא עָלֶיךָ מִבְּעַלֵּי בְחִירָה, וְתִדַּע כִּי הַכֹּל בְּשִׁבִיל פְּרַת עוֹנוֹת — לְכַפֵּר עוֹנוֹתֶיךָ, כִּדֵּי שְׁתֵּהִיָּה כְּלֵי שָׁלֵם לְקַבֵּל בּוֹ הַשְּׂגָת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבִזְזָה שְׁתֵּהִיָּה מֵאֲרִיף אֶפֶף עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִסְפֹּר רַק לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל צְרוּתֶיךָ וְכוּ', תִּהְיֶה לְכָל שׁוֹנְאִיךָ מִפְּלֵה גְדוּלָה, וְכָל הָרַע שְׂרָצוֹ לְרְאוֹת כֶּךָ יִפֹּל עַל רֵאשִׁים, וְאַתָּה תִּצַּא נָקִי וְכוּ', כִּי כָּל עוֹנוֹתֶיךָ יִכְפְּרוּ, וְתִתְעַלֶּה וְתִתְנַשֵּׂא עַד מְאֹד.

ט.

נֶפֶשׁ שֵׁשׁ לְהָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם — בֵּין בְּרוּחָנֵי וּבֵין
בְּגִשְׁמֵי, אִם יֵשׁ לוֹ רַק קִצַּת שְׁכָל וְדַעַת וְכוּ', אִזּוֹ יִידַע כִּי
הַכֹּל הוּא בְּחֻשְׁבוֹן גָּדוֹל, שֶׁמְסַבְּבִים עִמּוֹ מִן הַשָּׁמַיִם,
שֶׁיִּסְבַּל אֶת הַצֶּעַר וְאֶת הַמַּכְאוֹב הַזֶּה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְכוּ',
הַכֹּל כְּדֵי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים.

כִּי בְּאֵמֶת כְּפִי גָדַל הָעֲנָשִׁים שֵׁשׁ עַל כָּל חֲטָא וְעוֹן
וּפְשַׁע בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, קָשָׁה לְתַאֵר אִם אֶפְשָׁר פַּעַם
לְנַקוֹת וְכוּ', וּבְזֶה שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם מְרִירוֹת וְצָרוֹת,
יִסּוּרִים וְעֲגָמַת נֶפֶשׁ וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, בּוֹשׁוֹת וְחֶרְפוֹת,
חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', אִם רַק
נּוֹתֵן אֶת עֵינָיו וְדַעְתּוֹ לְכֹל זֶה, וּמִקְבֵּל אֶת הַכֹּל לְכַפֶּרֶת
עֲוֹנוֹת, אִזּוֹ דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִמְחָלוּ עֲוֹנוֹתָיו.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! אִם הִיִּיתָ יוֹדֵעַ אֶת
מַעֲלַת הָאָדָם הַסּוֹבֵל מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם,
שְׁפִיכוֹת דָּמִים, צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעֲגָמַת נֶפֶשׁ וְכוּ' וְכוּ', אִזּוֹ
הִיִּיתָ שָׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל זֶה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם
עָלֶיךָ, וְשָׁלַח לְךָ מִתְּנָה — מְרִירוֹת וְיִסּוּרִים וּבִלְבוּלִים
וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ' וְכוּ', הֵן אֵמֶת שְׁמֵרֵב צְרוּתֶיךָ
וּמַכְאוּבֶיךָ וְכוּ', וּמֵרֵב בְּלָבוֹל דַּעְתְּךָ וְכוּ', וּמֵרֵב עֲגָמַת
נֶפֶשׁ שֶׁעוֹבְרַת עָלֶיךָ, עַד שֶׁכְּמַעֵט וְתַתְּפוּצֵץ מֵרֵב צֶעַר,
קָשָׁה וְכָבֵד לְךָ לְהַבִּין אֶת זֶה, עִם כָּל זֹאת עָלֶי לְהוֹדִיעַ

לָךְ, שְׁאִין אַתָּה יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר בְּדַעְתְּךָ וְכוּ', וְאִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר זֹאת לֹא בְּכֹתֵב וְלֹא בְּפִה, מֵה הָאָדָם מִמַּתִּיק מִנְשָׁמְתוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, עַל-יְדֵי כָּל צַעַר וּמְכָאוֹב וְכוּ', וְעַל-יְדֵי כָּל חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְעִגְמַת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ', שְׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְאִם הִיא יוֹדֵעַ זֹאת הִיא שֶׁשׁ וְשִׁמַּח עַל זֶה וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר! רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, רַק מִכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תֹּאמֶר לְעֲצֻמָּךְ — זֶה בָּא לִי לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאֵמַת יִכְפְּרוּ עוֹנוֹתֶיךָ.

י.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַבְּלִבּוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת וְהַמְּרִירוֹת, שֶׁרַק עוֹבְרִים עָלֶיךָ, הַכָּל לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית וְכוּ', וְאֵף שֶׁמֶרֶב עִגְמַת נֶפֶשׁ וְחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים וְכוּ', שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, קָשָׁה וְכָבֵד לָךְ לְהַשִּׁיג דָּבָר זֶה, וְאַתָּה שָׁבוֹר בְּתַכְלִית הַשְּׂבִיבָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב הָאָדָם שְׁעוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעִגְמַת

נֶפֶשׁ, וּבְכַרְטִיּוֹת אִם הוּא זֹכֶה לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאִינוּ
 קוֹרֵא תִּגְרָן נִגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד לְמַעַלָּה
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

כִּי הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם בְּזֵה
 הָעוֹלָם הֵם בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, כְּדִי
 לְכַפֵּר עוֹנוֹתָיו, וְכִדִּי לְזִכּוֹת אוֹתוֹ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי וְכוּ',
 וּמָה גַם מִי שְׁזוֹכָה לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, אִזּוֹכָה
 לְהִרְגִישׁ בְּזֵה הָעוֹלָם — שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, אִף הָעֵקֶר
 מֵהַ שְׂאֵדָם מִנַּח בְּסַכְּנָה גְדוֹלָה בְּזֵה הָעוֹלָם, וּמְרֹב צָרוֹת
 וְיְסוּרִים, קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ', שְׁעוֹבְרִים עָלָיו,
 אִזּוֹ בְּנִקְלָלוֹ לִפְלֵי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּקִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו
 יִתְבַּרֵךְ, וְיִתְעַקֵּם לְכָבוֹ, וְעַל־כֵּן בְּשַׁעֲהַ שְׁבָאִים עַל
 הָאָדָם צָרוֹת וְיְסוּרִים, אִזִּי הוּא בְּסַכְּנָה גְדוֹלָה שְׁלֵא יִפְלֵ
 בְּדַעַתוֹ וְכוּ', וְשְׁלֵא תִתְרַחֵק דַּעַתוֹ אִזּוֹ מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲבָל
 אִם הוּא זֹכֶה לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְיודֵעַ שְׁבִתוֹף יְסוּרָיו
 וּמְכַאוֹבָיו, וּבִתוֹף בְּלְבוּלָיו וְעִגְמַת נֶפֶשׁוֹ שִׁישׁ לוֹ
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת — מֵאֲשֶׁתוֹ וּמִיְלָדָיו וּמִשְׁכְּנָיו
 וּמִבְּנֵי אָדָם וְכוּ' וְכוּ', גַּם שֵׁם גְּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְגַם
 שֵׁם נִמְצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּנַסֵּה אוֹתוֹ — לְרֵאוֹת
 אֵל מִי יִפְנֶה בְּעַת צָרָתוֹ וּמְכַאוֹבָיו וְכוּ', וְדִיקָא אִזּוֹ —
 אִם יֵשׁ לוֹ רַק קִצַּת שִׁכָּל, וּבָא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּלֵב נִשְׁבֵּר

וְנִדְכָּא, וְשׁוֹפֵף אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וּמִסִּפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל מַה שְּׁמַעִיק לוֹ וְכוּ', דִּיקָא אֲזֵי הוּא יַחֲזִיק מֵעַמֵּד וְיִזְכֶּה לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת — שְׂיִתְהַפְּכוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְיִזְכֶּה עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ לְהִכָּנֵס בְּעֵלְמָא דְאִתֵּי וְכוּ', הִינּוּ שְׂיִפְתַּח לוֹ מַחוּ בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׂיִשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְדוּמָס, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, יְאִיר לוֹ תַכְף-וּמְיָד כַּאֲשֶׁר יְאִיר וְכוּ'.

כִּי עַל-יְדֵי שְׂאָדָם מְקַבֵּל אֶת כָּל צְרוּתָיו וְיִסּוּרָיו וְעִגְמַת נַפְשׁוֹ וְכוּ', בְּאַהֲבָה, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכֶה לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וְזֹכֶה שְׂמֵתִקְשֶׁרֶת נַפְשׁוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וּמְשַׁלְּמִים לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם טוֹב אֲמַתֵּי וְנִצְחֵי וְכוּ', וּמְכַל שְׁכָן מַה שְׂיִזְכֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא עַל-יְדֵי שְׂסַבֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וּבְלַבּוּלִים וְעִגְמַת נַפְשׁוֹ וְכוּ', וּמְרִירוֹת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, עֵין לֹא רְאָתָה וְכוּ'.

עַל-כֵּן רְאֵה, אָהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ מְכַל מַה שְׂעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל, רַק הַחֲזִק מֵעַמֵּד, הֵן אֲמַת שְׂאֲנֵי יוֹדַע, שְׂקַשָּׁה וְכַבֵּד לָךְ מְאֹד מְאֹד לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּמַצָּב כְּזֶה, אַחֲרֵי שְׂמְמַרְרִים אֶת חַיֶּיךָ, וּמְדַבְּרִים עָלֶיךָ כָּל דְּבַר אָסוּר, וּמְעַקְמִים אֶת דַּעְתָּךְ

וְלִבְךָ וְכוּ' וְכוּ', וְרוֹצִים לְהַשְׁלִיךְ אוֹתְךָ בְּנוֹקְבָא
 דְּתַהוּמָא רַבָּא וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק, כִּי
 הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם כָּל־כָּף קִצְרִים — הֵנָּה הוּא פֶה וְהֵנָּה
 הוּא שֵׁם וְכוּ', עַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מֵעַמֵּד, וְאַל תִּקְרָא
 תִּגְר נִגְדוֹ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק בּוֹא תְּבוֹא אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ לְפָנָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְתִבְכֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, וְתִבְקֹשׁ
 אוֹתוֹ שְׂיֵהִיו כָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְעִגְמַת הַנֶּפֶשׁ
 וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְאַנִּי מִבְּטִיחַ
 לָךְ, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, שְׁלֵא תִזּוּז מִשֵּׁם עַד שְׂיִמְחַל לָךְ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל עוֹנוֹתֶיךָ, וּמַחֲמַת שְׂאֵתָה
 צָרִיךְ לְהַפִּיר אֶת מְקוֹמְךָ, וְלִידַע שְׂאֵתָה מְלֵא חֲטָאִים
 וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים מִכָּף רַגְלֶךָ עַד קְדָקֵד רֵאשֶׁךָ וְכוּ', וְאִין
 לָךְ אֵיבָר שְׁלֵא נִפְגַּם בְּעוֹנוֹתֶינוּ הָרַבִּים וְכוּ', וְאֵתָה
 מְלַכְלֶךְ מְאֹד מְאֹד וְכוּ', וּמְלַבּוֹשֶׁךָ מְלֵא כְּתָמִים וְכוּ',
 עַל־כֵּן הֶהְכַּרְח לָךְ לִסְבֹּל כָּל־כָּף הַרְבֵּה — מֵעִגְמַת נֶפֶשׁ
 וּחְלִישׁוֹת הַדַּעַת, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים וּמַחְלָקַת וְכוּ', וְאִם
 תִּתְחַזֵּק מֵעַמֵּד, וְתִדַּע שְׁבֻזָּה תִזְכֶּה לְרַחֵץ אֶת נִשְׁמַתְךָ
 וְלִכְבֶּסָהּ מִכָּל מִינֵי כְּתָמִים, וְתִשְׁלִים וְתִתְקַן אֶת כָּל
 אֵיבָרֶיךָ וְכוּ' וְכוּ', תִזְכֶּה לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת בְּאִפְּן נְעֻלָּה
 וְנִשְׁגָּב מְאֹד מְאֹד, וּבְלִבְד, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, שְׂתִתְחַזֵּק

מַעֲמַד, וְאִז סוּף הַכְּבוֹד לָבוֹא, וְתִרְאֶה יְשׁוּעוֹת מֵה
שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יא.

צָרִיף שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, שְׁכַל מֵה שֶׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ — מְרִירוֹת וְצָרוֹת, יְסוּרִים וְעִגְמַת נַפֶּשׁ וְחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת, קִטְנוֹת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ', הַכֹּל
לְטוֹבָתְךָ, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָב הַרְחָמָן, וְשׁוֹלֵחַ
לְהָאָדָם צָרוֹת וְיְסוּרִים, כְּדֵי לְזַכּוֹת אוֹתוֹ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי,
כַּמּוּבָא הֲרַבָּה בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ, אֲשֶׁר צִדִּיקִים וְחַסִּידִים
אֶתִּי לוֹן מְרַעִין בִּישִׁין, וּמִתְבָּרָא לְהוֹן בְּתַבִּירָא בְּתַר
תְּבִירָא, כְּדֵי לְזַכָּאָה לְהוֹן בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, וְכְדֵי לְנַקְּאָה
מִנְהוֹן כָּל מִינֵי זַהֲמָא, וְאֵלּוּ נִקְרִין יְסוּרִים מֵאַהֲבָה וְכוּ'
וְכוּ' (זֵהַר־הַקְּדוֹשׁ, פְּרָשַׁת פְּקוּדֵי רַמ"ד:), וְכֵן קוֹדֶשׁא בְּרִיף
הוּא רַחִים עַל צִדִּיקָא בְּרַחֲמֵימָא שְׁלָמָא, לְקַרְבָּא לִיה
לְגַבִּיָּה, וְלִכֵּן נִכְתַּת גּוֹפִיָּה בְּיְסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, כְּדֵי
לְשַׁלְּטָאָה בֵּיה נִשְׁמַתָּא וְכוּ', (שֵׁם, פְּרָשַׁת וַיִּשָּׁב ק"פ:) אֲכַל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹבֵר אֶת הַגּוֹף שֶׁל הַצִּדִּיק בְּיְסוּרִים
קָשִׁים וְכוּ', וְסוֹבֵל מֵה שֶׁסוֹבֵל, הַכֹּל כְּדֵי שְׂאִיר בֵּיה
נִשְׁמַתִּיה, כִּי בְּזֵה שֶׁהַצִּדִּיק נִשְׁפָּר לְגַמְרֵי וּבּוֹרַח אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֵה שְׂאִיר וְיִתְגַּלֶּה בֵּיה נִשְׁמַתִּיה

עוד בחיים חיותו, וכן (שם קפ"א): קודשא בריך הוא
 עבד ליה לזכאה לסבל יסורים ומכאובים בהאי
 עלמא, כדי שיזכה לחיי העולם הבא, הינו הקדוש
 ברוך הוא רוצה שהצדיק יסבל יסורים ומכאובים בזה
 העולם, בשביל שיתנקה, ויזכה לחיי העולם הבא,
 ויזדכך לגמרי, כי כל צער ומכאוב שמרגיש הצדיק
 בזה העולם, הכל לכפרת עוונות, עין שם, וכן הוא
 (שם, פרשת אחרי נ"ז): כל בר נש דיסורים אתין ליה
 כפרה הוא ליה בגין דיתכפר ליה וכו', הינו כל
 היסורים שהאדם מקבל ממנו יתברך, צריך שיידע
 שהכל כדי לכפר על עוונותיו המרבים, כי היסורים
 באים לכפרת עוונות וכו', וכן (שם, פרשת וישב קע"ט):
 כמה בישין סבלי צדיקיא בהאי עלמא, בישין על
 בישין, כאבין על כאבין, בגין דיזכה ליה לעלמא
 דאתי, יעקב כמה סבל בישין על בישין תדיר, לא
 שלותי בביתא דלבן, ולא יכילנא לאשתזבא מניה, ולא
 שקטתי מעשו מההוא צערא דצער לי ההוא ממנא
 דיליה וכו', ולבתר דחילו דעשו, ולא נחתי מן דינה
 ומן שכם, ויבא רגז דא רוגזא וערבוביא דיוסף דאיהו
 קשיא מכולהו וכו', שיעקב סבל מה שסבל בביתו של
 לבן, ומאחיו עשו, ומבתו דינה, וצערו של בנו יוסף

וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְהִכַּל כְּדֵי לְזָכוֹת אוֹתוֹ שְׁלֹא יִשְׁלַט בּוֹ
הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְכוּ'.

עַל-כֵּן אֱהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ אֶל אֵילוֹ טוֹבוֹת וְאֶל אֵילוֹ חֲסָדִים אַתָּה יָכוֹל
לְזָכוֹת — אִם אַתָּה רַק תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוּם דָּבָר
שֶׁבְעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ.

הֵן אִמֶּת שְׁמֵרֵב מִכְּאוֹבִים וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים נִדְמָה לָךְ
שְׁכָּאֵלוֹ אֲבָד מְנוּס מִמֶּךָ, אֲבָל עָלֶיךָ לְזָכֹר תִּכְרַךְ אֶת דְּבָרֵי
רַבְּנוֹ, זְכוּרֵנוֹ לְבִרְכָּה, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ, שְׂאֵם
הָאָדָם זֹכֵה לְסִבַּל צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמִכְּאוֹבִים, עַל-יְדֵי-זֶה
נִכְנַע הַחֲמֹר אֲצִלוֹ, וְנִתְגַּדַּל הַצּוּרָה, כַּמּוּבָא (בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ,
פְּרֻשַׁת שְׁלַח קס"ח): אֲעֵא דְלֹא סָלִיק בֵּיהּ נוֹרָא מִבְּטָשִׁין
לִיָּה גּוּפָא דְלֹא סָלִיק בֵּיהּ נְהוֹרָא דְנִשְׁמַתָּא מִבְּטָשִׁין לִיָּה
— כְּשֵׁאִינוּ מֵאִיר בּוֹ נִשְׁמַתוֹ, אִזּוּ מְשַׁבְּרִין וּמִבְּטָלִין אֶת
גּוּפוֹ, כְּדֵי שְׂיֵאִיר בֵּיהּ נִשְׁמַתוֹ, וְעַל-כֵּן מִהַצָּרָה נִתְהַפֵּף
וְנִכְנַע הַגּוּף וּמֵאִירָה הַצּוּרָה. וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוֹ, זְכוּרֵנוֹ
לְבִרְכָּה, כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹתֵר גָּדוֹל לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ וְגִדְּל
עֲבוּדָתוֹ, הוּא צְרִיךְ לְסִבַּל בְּכָל־לִיּוֹת וּבְפִרְטִיּוֹת וּבְפִרְטֵי
פְּרֻטִיּוֹת — יֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים מִכְּנִיּוֹ וּמֵאֲבִיו וּמִשְׁכָּן,
וְיֵשׁ שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה יוֹתֵר גְּבוּוּהָה, שְׂיֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים
מִשְׁכָּנִים רְחוּקִים, וְיֵשׁ שֶׁהוּא עוֹד יוֹתֵר גָּדוֹל, שְׂיֵשׁ לוֹ

יְסוּרִים מְכַל הָעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי הַיְסוּרִים הוּא סוֹבֵל אֶת כָּל־עָלְיוֹ, וְהֵם מְצַרִּים וּמְזִיקִים לְהַגּוּף, וּכְשֶׁנִּכְתְּתָה הַגּוּף עַל-יְדֵי הַצָּרוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה וּמִתְגַּדֶּלֶת הַנֶּפֶשׁ, כִּי בְהַכְנֵעַ הַחֲמֶר, תִּגְדֵּל הַצּוּרָה וְכוּ', (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ק"ע).

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּזֶה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵהַ שְׁעוֹבֵר — מְרִירוֹת וַיְסוּרִים, קִטְנוֹת וַחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְאַתָּה סוֹבֵל בְּכָל־לֵוִיּוֹת וּבְכָרְטִיוֹת וּבְכָרְטִי פְרֻטִיוֹת, אֵל יָרַע לְבָבְךָ כָּלֵל, וְאֵל תַּחֲלֵשׁ דַּעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, וְאִם תִּדַּע דְּבַר זֶה, אֵין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר הַתּוֹעֵלֶת שֶׁתִּצָּא לְךָ מִזֶּה.

יב.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר לְפַעֲמִים מִתְגַּבְּרִים הַיְסוּרִים עַל הָאָדָם פְּעַם אַחַר פְּעַם פְּעַמִּים אֵין מְסַפֵּר, עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, כִּי מֵרַב הַצָּעַר וְהַיְסוּרִים נַחֲלֶשֶׁת דַּעְתּוֹ, וְנוֹפֵל לְקִטְנוֹת גְּדוּלָה וְכוּ', עַד שֶׁקָּשָׁה וְכִבֵּד לוֹ לִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ הַנִּצְחִית וְהַכֹּל לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְכֵן הוּא בְּכָל הָעֲנִינִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּכָל יוֹם וַיּוֹם — מְנִיעוֹת

וּבִלְבוּלִים, דִּינִים וּמִכְאוּבִין, וְהוּא שְׂרוּי בְּסִפְקוֹת
 גְּדוּלִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעִצְמוֹ, וְאִינוּ יוֹדְעַ לְשִׁית
 עֲצוֹת לְנַפְשׁוֹ, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר יְסוּד הָאָדָם, עִם כָּל זֹאת
 הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, הֵינּוּ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר
 עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, וַיִּרְגֵּיל עִצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל
 הַתְּכַלִּית, שְׁשֵׁם כָּלוּ אֶחָד, כָּלוּ חֶסֶד, כָּלוּ רַחֲמִים, וְהַכֵּל
 לְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְאֵף כְּשֶׁאָדָם מֵרְגִיל עִצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל
 הַתְּכַלִּית, וַיּוֹדֵעַ כָּבֵר שְׁכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא לְכַפֶּרֶת
 עוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת מְצִינוּ הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם, שְׂגָם אַחַר
 יְדִיעוֹת אֱלוֹ נִפְלוּ אֶל בּוֹר טֵיט הַיַּיִן, וְנִתְרַחֲקוּ עַל-יְדֵי-
 זֶה אַחֲרֵי-כֵן יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כְּמוֹ שְׂמִצְנוֹ אֶצֶל אֵיּוֹב, שֶׁקִּבֵּל
 הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה וּלְכַפֶּרֶת עוֹנוֹת, וְאָמַר: יְהִי שֵׁם הַשֵּׁם
 מְבָרַךְ, אֲבָל אַחֲרֵי כֵן הִתְגַּרְהַ בּוֹ הַבַּעַל דָּבָר כָּל-כֵּן, עַד
 שֶׁהִטִּיחַ דְּבָרִים כִּלְפֵי מַעְלָה, עַל-יְדֵי רַבּוּי הַיְסוּרִים
 וְהַמִּכְאוּבִים וְהַדִּינִים שֶׁסָּבְבוּ אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר
 וַיּוֹתֵר.

וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי בָּעֵת
 שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, צָרוֹת וּמִכְאוּבִים,
 דִּינִים וְקִטְנוֹת, וְאַתָּה נִמְצָא בְּסִפְנֵה גְדוּלָה לֹא לִפְלֵ
 בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, חֵס
 וְשְׁלוֹם, וְלִכֵּן דִּיקָא בְּשַׁעָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר,

ראה להחזיק מעמד, ותכניס את עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, ועל-ידי-זה תזכה לחדושי תורה — להמשיך חדושי תורה אמתיים, שהם כלים להמשכת רוחניות חיות אלקותו יתברך, כי בזה שהאדם מנחם את עצמו, ויודע שהכל לטובתו בשביל פּפּרַת עוֹנוֹת, בזה נכלל במקום שנכלל, וכשחוזר, אזי ממשיך חדושי תורה רבים שהם השגת אלקות במדרגה עליונה וגבוהה עד מאד מאד.

ועל-כן, אהובי, אחי היקר! כשאתה רואה שאחד ממשיך הרבה חדושי תורה והשגת אלקות בעולם, עליך לדעת, כי הוא סובל חרופין וגדופין עד מאד, ושופכין את דמיו פמים, והוא מקבל הכל באהבה — לכפרת עוונות, ועל-כן הוא זוכה להמשיך כל-כף הרבה השגות אלקות, כי הוא נכלל במקום שנכלל.

ובאמת מכל מיני יסורים, האדם יכול לנחם את עצמו, ולידע, שהכל לכפרת עוונות, אבל יסורים ודינים ומכאובים מה שסובלים מבני אדם, זה קשה וכבד לקבל יותר מהכל, ומכל שכן כשאחד קרוב אליך ימים ושנים באהבה גדולה, ולבסוף יוצא נגדך ובוועט בך בחרופין וגדופין, זה קשה וכבד לקבל יותר מהכל,

פי מה שעובר מבעל בחירה זה קשה וכבד לקבל יותר מהכל, וכמו שאמר רבנו, זכרוננו לברכה, אשר בני אדם הם מונעים יותר גדולים מהיצר הרע, פי היצר הרע אין לו כחות רק כפי שהאדם יכול לקבל, אבל יסורים, בזיונות ושפיכות דמים הבאים מבני אדם, זה פּכּר כּלּוּל מכל העולמות, וזה קשה וכבד לקבל.

על-כן אהובי, אחי היקר! כשתקבל כל הבא עליך מבני אדם בשמחה, ותמשיך על עצמך אמתת מציאותו יתברך, ותברח רק אליו יתברך, ותקבל הכל באהבה בשביל פּפּרַת עוֹנוֹת, אז דיקא תזכה לבוא אל גלויים כאלו בהשגות אלקות, ולהמשיכם בעולם, עד שתעשה דרך כבושה לרבים, ולכל הקמים עליך — יתהפך הרע על ראשם, ותהיה להם מפלה גדולה.

על-כן ראה לחזק את עצמך, אהובי, אחי היקר! כי סוף הכבוד לבוא, ותזכה לגלויים חדשים בכל פעם מחדש, העקר החזק מעמד, ואל תשבר משום דבר שבעולם.

יג.

שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת — בּוֹשׁוֹת וְחֶרְפוֹת,
 חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, שְׂאֵתָה סוּבַל בְּכָל־לִיּוֹת וּבְכַרְטִיּוֹת, כִּי
 הַכֹּל הוּא רַק לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת
 הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְסַבֵּל בְּזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים בְּכָל־לִיּוֹת
 וּבְכַרְטִיּוֹת וּבְכַרְטִי פְּרֻטִיּוֹת, אָז הָיִיתָ שָׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל
 חֶלְקֶךָ שְׂאֵתָה סוּבַל אֶת כָּל הַצָּעֵר וְהַיְסוּרִים הָאֵלוּ,
 וּבְכַרְטִיּוֹת כְּשֶׁהַבְּזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת הַדָּמִים בָּאִים מִיְדֵי־דֶיךָ
 וּקְרוּבֶיךָ וּמִשְׁפַּחְתְּךָ וּתְלִמִּידֶיךָ, שְׂאֵז בּוֹדָאֵי הַבְּזִיוּנוֹת
 וְשִׁפְיכוֹת הַדָּמִים מְאֹד כּוֹאֲבִים לָךְ, וּכְשֶׁבָאִים הַבְּזִיוּנוֹת
 וְשִׁפְיכוֹת הַדָּמִים מִמָּקוֹם קָרוֹב, אָז זֶה מְאֹד מְצָעֵר
 וּמַחֲלִישׁ אֶת הַדַּעַת, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, שְׁדִי־קָא אָז
 כְּשֶׁאֵתָה סוּבַל בְּזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ,
 מִהַקְּרוּבִים וּמִהַרְחוּקִים, וּבְכַרְטִיּוֹת מִתְּלִמִּידֶיךָ וּמֵאֲנָשֵׁי
 שְׁלוּמֶיךָ, שְׂמֵת־הַפְּכִים לָךְ לְאֲנָשֵׁי רֵיבֶיךָ, וּכְשֶׁתַּחֲזִיק
 מִעֲמֵד, דִּי־קָא אָז תִּזְכֶּה לְהַתְּבַטֵּל לְגַמְרֵי אֶל הָאוֹר הָאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיֵאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁשָּׂמֵשׁ
 בְּצִהָרִים.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֱהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמְךָ
 לְדַעַת, שְׁכַל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת
 בְּכָל־לִיּוֹת וּבְכַרְטִיּוֹת וּבְכַרְטִי פְּרֻטִיּוֹת, הַכֹּל לְכַפֶּרֶת
 עֲוֹנוֹת, שְׂאִם תִּקְבֵּל הַכֹּל בְּשִׂמְחָה תִּצָּא נְקִי מִזֶּה

הָעוֹלָם, וְתִהְיֶה צִאתְךָ מֵהָעוֹלָם בְּלֹא חַטָּא בְּדִיוֹק כְּמוֹ
בִּיאָתְךָ אֶל זֶה הָעוֹלָם בְּלֹא חַטָּא

אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוֹכָה לְסִבֵּל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, בְּזִיּוֹנוֹת
וְשִׁפְיֹכוֹת דְּמִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, מִהֶקְרוּבִים וּמִהֶרְחֻקִים
וּבִיּוֹתֵר מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמוֹ וְתִלְמִידָיו, שְׂאֵז רַב טוֹב הַגְּנוּז
וְהַצָּפוּן מְחַכֶּה לוֹ; אֲשֶׁרֵי לוֹ!

יד.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אָהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, שְׁכַל הָעוֹלָם הַזֶּה
מְלֹא נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוֹכָה לְחֻזַּק אֶת
עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעָקֵר הַהֶתְחַזְקוֹת הוּא הָאֲמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה — לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת,
וְלִידַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּי וְיִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכֹל
מֵה שֶׁנֶּאֱרַע עִמּוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה
הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְעַל-כֵּן אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוֹם
צָרוֹת וּמְכַאוּבִים הַבָּאִים עָלֶיךָ, וּמִשׁוֹם בּוֹשׁוֹת וְחֲרָפוֹת
שֶׁאֵתָהּ סוֹבֵל — הֵן מֵעֲצָמְךָ וְהֵן מֵאַחֲרִים, הֵן מִבְּחוּץ
וְהֵן מִבֵּיתְךָ, כִּי הַכֹּל לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וְאִם תַּחְזִיק מֵעַמֵּד,
וְלֹא תִבְעֵט בִּיסוּרִים הַבָּאִים עָלֶיךָ, אֲזִי יִמְחַל לְךָ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

זכר, אַהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אַתְּ גַּדְל הַבְּזִיוֹנוֹת
 וְשִׁפְיכוֹת הַדָּמִים, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, שְׁסָבְלוּ כְּבָר
 הַצְּדִיקִים בְּזֵה הָעוֹלָם, שְׁשִׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם בְּמִיתוֹת
 מִשְׁנוֹת וּבְמִיתוֹת אַכְזָרִיוֹת וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת מָסְרוּ
 אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַלּוּ
 בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְכֵן הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהָיוּ בְּזֵה
 הָעוֹלָם, סָבְלוּ קִטְנוֹת, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, יְסוּרִים, מְכַאוּבִים
 וּמַחְלָקֵת וְכוּ' וְכוּ', וְסָבְלוּ הַכֹּל בְּשִׁבְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-
 יְדֵי-זֶה עָלוּ וְנִתְעַלּוּ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְזָכוּ לְמָה שְׁזָכוּ כָּל
 אֶחָד כְּפִי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; עַל-כֵּן
 רְאֵה, אַהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְסָבֵל אֶת כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ
 וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתְךָ, וְאַל תִּבְעֵט בְּיְסוּרִים וְסוּף הַכְּבוֹד
 לְבוֹא — שְׁתִּזְכֶּה שְׁיִתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד בְּגִלּוֹי רַב
 וְנוֹרָא מְאֹד.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל עוֹלָם !